

Архивски број: 08-216/у
_____ година

03-04-2025

Постапувајќи по претставка бр. 08-216/1 од 17.2.2025 година поднесена од [REDACTED] од Скопје, со адреса на [REDACTED] против Управен суд Скопје, со седиште на ул. Даме Груев бр. 6 во Скопје, за сторена дискриминација врз основа на пол, род и бременост во областа на правосудство и управа, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација врз основа член 27 став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација ("Службен весник на Република Северна Македонија", бр. 258/2020) на ден 18.3.2025 година го донесе следното

МИСЛЕЊЕ

НЕ СЕ УТВРДУВА ДИСКРИМИНАЦИЈА од страна на Управен суд Скопје, врз подносителката [REDACTED] врз основа на пол, род и бременост во областа на правосудство и управа.

Образложение

До Комисијата за спречување и заштита од дискриминација (понатаму „Комисијата“) поднесена е претставка заведена под архивски број 08-216/1 од 17.2.2025 година, од страна на [REDACTED] од Скопје, против Управен суд Скопје, за сторена дискриминација врз основа на пол, род и бременост во областа на правосудство и управа.

Според наводите од претставката, подносителката од 6.11.2024 година користи породилно боледување, а на 20.11.2024 година, на 41 годишна возраст, се породила со нејзиното второ дете. Бидејќи работи како самостоен адвокат, ги известила сите правосудни органи за користење на породилното отсуство, да не ѝ испраќаат писмена бидејќи нема да работи. Три недели по породувањето, добила покана за рочиште во Управен суд. Уредно го известила Судот дека користи породилно, дека има едномесечно бебе и дека не е во состојба да дојде на судење, за што доставила доказ и го замолила Судот да го одложи рочиштето. Исто така доставила и доказ дека на 8.11.2024 година веќе го има известно Управниот суд дека користи породилно отсуство.

Судот го одржал рочиштето без нејзино присуство и донел пресуда во нејзино отсуство, во која навел дека таа го има оправдано отсуството од рочиштето, но сепак одлучил да не го одложи.

Подносителката смета дека со ваквото постапување, Судот ѝ го оневозможил правото да расправа во постапката, спротивно на член 9 од Законот за управни спорови, бидејќи сметал дека таа нема право на породилно отсуство и дека има обврска со едномесечно бебе кое го дои да се појави на рочиште. Напоменува дека Судот држел главна расправа по предметот со спротивната страна, но во нејзино отсуство. Наведува дека ваквата судска одлука ѝ предизвикала стрес, немир и неправда.

Смета дека постапувањето на Судот е спротивно на член 42 од Уставот на Република Северна Македонија, кој гласи: „Републиката посебно ги заштитува мајчинството, децата и малолетните лица. [...] Малолетните лица и мајките имаат право на посебна заштита при работа“, член 165 од Законот за работни односи, кој овозможува право на платено отсуство од работа заради бременост, раѓање и родителство во траење од 9 месеци и член 166 став 1 од Законот за работни односи, кој гласи: „Работничка која користи отсуство поради бременост, раѓање и родителство, ако сака може да се врати на работа и пред истекот на

отсуството, но не и пред 45 дена од денот на раѓање на детето“. Истакнува дека тука веќе не станува збор за право, туку за обврска на породилно отсуство во траење од 45 дена. Дополнително наведува дека постапувањето на Судот е спротивно и на член 96 од Законот за работни односи, кој ги забранува сите облици на дискриминација на работничка поради бременост, раѓање и родителство, без оглед на времетраењето и видот на работниот однос заснован согласно со закон.

Во прилог на претставката беа доставени следните докази:

1. Известување од [REDACTED] до Управен Суд Скопје, примено во Судот на 8.11.2024 година;
2. Лекарска потврда за отворено породилно боледување од 6.11.2024 година;
3. Поднесок за оправдување рочиште до Управен суд Скопје;
4. Извештај за привремена спреченост за работа;
5. Тековна состојба за адвокат [REDACTED];
6. Покана за јавна расправа од 5.12.2024 година;
7. Пресуда УПР.бр.155/2024 од 22.1.2025 година.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација согласно член 24 став 7 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, на ден 20.2.2025 година испрати Известување бр. 08-216/2 за произнесување по наводите од претставката до Управен суд Скопје-судијка [REDACTED]

На ден 4.3.2025 година до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација пристигна Одговор од страна на Управен суд Скопје, заведен под бр. 08-216/3, во чиј прилог беше доставено Известување од судијка [REDACTED]-известител по предметот на Управен суд заведен под УПР.бр.155/24.

Судијката наведува дека наводите во претставката ги смета за неосновани од следните причини:

Прво, на ден 15.4.2024 година [REDACTED] од Скопје, во свое име, не во својство на полномошник-адвокат, до Управниот суд поднела тужба со која побарала поништување на Решението донесено од Прекршочната комисија во Државната комисија за спречување на корупцијата бр. 14-319/4 од 28.3.2024 година, со кое истата како сторител на прекршок од 6.9.2022 година согласно член 82 став 1, а казнив по член 109 став 1 од Законот за спречување на корупција и судир на интереси, била огласена за одговорна и ѝ била изречена глоба во износ од 18.451,00 денари.

Постапувајќи по предметот, по прибавувањето на списите од страна на тужениот орган, на 29.8.2024 година била закажана јавна расправа за конкретниот прекршочен предмет. Подносителката на претставката на ден 26.8.2024 година доставила Поднесок со кој го известила Судот дека бара одлагање на расправата од причина што заради високо ризична и патолошка бременост, а се наоѓала во седмиот месец од бременоста, не може да присуствува на расправата. Од овие причини, Судот на 29.8.2024 година на Записник ја одложил расправата.

Второ, со оглед дека станува збор за прекршочен предмет, кој со истек на време може и апсолутно да застари, а по повеќе од 3 месеци од претходната расправа, за 16.1.2025 година повторно била закажана расправа, за чие одржување уредно биле известени и двете страни. Подносителката на претставката на 3.1.2025 година до Судот доставила Поднесок со кој побарала одлагање на расправата, од причина што користи породилно отсуство, како и побарала Судот да престане да ѝ доставува пошта, дотолку повеќе што таа како самостоен адвокат не била во можност да бара замена и да предава адвокатски предмети. Судијката истакнува дека во конкретниот предмет, подносителката на претставката не била поканета во својство на адвокат, туку во својство на физичко лице кое ја поднело тужбата и кое

согласно одредбите од ЗПП, а со оглед на подолгото времетраење на отсуството, може да овласти лице, кое задолжително и не мора да биде адвокат, за да присуствува на расправата пред Судот. Од овие причини, а дополнително што и претставникот на тужениот орган се спротивставил на одлагањето на расправата, на Записник од 16.1.2025 година се донело процесно решение за одржување на јавната расправа. И **трето**, судијката наведува дека против ова процесно решение не е дозволена посебна жалба, туку истото може да се напаѓа заедно со жалба против одлуката.

По јавната објава на Пресудата, истата била писмено изработена и доставена до странките, така што на 12.2.2025 година подносителката на претставката, тужителка во предметниот спор, против Пресудата УПР.бр.155/2024 изјавила Жалба, во која се содржани слични или речиси исти наводи како оние во претставката. Информира дека по жалбата се постапува и истата во најбрз временски рок ќе биде доставена до Вишиот управен суд.

Од сите претходно наведени причини, односно заради околноста што подносителката на претставката не истапувала од позиција на адвокат, која времено за времетраење на породилното отсуство нема да може да врши адвокатски работи, туку лично во свое име, за своја работа, во услови кога согласно Законот за управни спорови расправата може да се одржи и во отсуство на странките, кои се уредно известени, како и заради околноста што се работи за донесено процесно решение за одржување на расправата, без било каква намера да се прекрши Уставот, Законот за работни односи или правата на тужителката, а против кое процесно решение, во рамките на обжалената пресуда е изјавена и жалба до повисокиот суд, судијката смета дека изнесените наводи во претставката, во светлото кое се искажани-повреда на правото на мајчинство, родителство, кршење на Устав и Закон за работни односи, се неосновани, бидејќи во ниту еден момент тужителката, од нејзина страна како судијка, не била третирана поразлично од било која друга странка во постапката, а решението за одржување на расправата во нејзино отсуство е процесно решение, а не акт или чин на дискриминација.

Во прилог на одговорот беа доставени следните докази:

1. Тужба до Управен суд од [REDACTED]
2. Записник од јавна расправа одржана пред Управниот суд на ден 29.8.2024 година;
3. Поднесок за оправдување рочиште од 3.1.2025 година;
4. Записник од јавна расправа одржана пред Управниот суд на ден 16.1.2025 година;
5. Решение на Управниот суд.

По увид во наводите од претставката и приложените докази, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација ја утврди следната фактичка состојба:

На ден 15.4.2024 година подносителката на претставката, [REDACTED] од Скопје, поднела тужба до Управниот суд со која побарала поништување на Решение бр. 14-319/4 од 28.3.2024 година, донесено од Прекршочната комисија во Државната комисија за спречување на корупцијата, со кое решение таа како сторител на прекршок била огласена за одговорна и ѝ била изречена соодветна глоба.

Постапувајќи по предметот, Управниот суд закажал јавна расправа на ден 29.8.2024 година. Подносителката на претставката на ден 26.8.2024 година доставила Поднесок до Управниот суд со кој го известила Судот дека бара одлагање на расправата заради тоа што се наоѓала во седмиот месец од бременоста, а притоа станувало збор за високо ризична и патолошка бременост, па од тие причини не можела да присуствува на расправата. Судот на 29.8.2024 година на Записник ја одложил расправата. Во меѓувреме, подносителката на ден 20.11.2024 година станала мајка, а две недели претходно, од 6.11.2024 година, започнала да користи породилно боледување.

По изминати три месеци од претходната расправа која била одложена, била закажана нова расправа за ден 16.1.2025 година, за чие одржување уредно биле известени и двете страни од

прекршочниот предмет. Подносителката на претставката на 3.1.2025 година до Судот доставила Поднесок со кој побарала одлагање на расправата, од причина што користи породилно отсуство, како и побарала Судот да престане да ѝ доставува пошта, дотолку повеќе што таа како самостоен адвокат не била во можност да бара замена и да предава адвокатски предмети. Од причина што во конкретниот предмет подносителката на претставката не била поканета во својство на адвокат, туку во својство на физичко лице кое ја поднело тужбата, со што може да овласти друго лице, кое задолжително и не мора да биде адвокат, за да присуствува на расправата пред Судот, како и поради фактот што претставникот на тужениот орган се спротивставил на одлагањето на расправата, на Записник од 16.1.2025 година било донесено процесно решение за одржување на јавната расправа. Судот ја одржал јавната расправа без нејзино присуство и донел пресуда во нејзино отсуство.

По јавната објава на Пресудата УПР.бр.155/2024 и по нејзиното доставување до страните, подносителката на ден 12.2.2025 година изјавила Жалба против Пресудата. До моментот на носењето на ова мислење, Комисијата не беше информирана за евентуално одлучување од страна на Вишиот управен суд по жалбата.

Во оваа насока, според **член 40 став 3 од Законот за управни спорови**, доколку не дојде некоја странка или друг учесник на расправата без за истото да даде оправдување, а уредно е поканет, расправата може да се одржи без нивно присуство.

Според **член 37 став 4 од Законот за управни спорови**, пресуда може да биде донесена без присуство на странката на расправата.

Според **член 14 од Законот за управни спорови**, за прашања во постапката кои не се уредени со овој закон, соодветно се применуваат одредбите од Законот за парничната постапка.

Според **член 81 став 1 од Законот за парничната постапка**, полномошник на странката може да биде: (1) адвокат, (2) лице дипломиран правник кое со странката е во работен однос и (3) роднина по крв во права линија, брат, сестра или брачен другар, доколку е потполно деловно способен.

Член 6 од Законот за спречување и заштита од дискриминација ја дефинира дискриминацијата како:

„Дискриминација е секое разликување, исклучување, ограничување или давање првенство што се заснова на дискриминаторска основа, со сторување или несторување, што имаат за цел или резултат спречување, ограничување, признавање, уживање или остварување на правата и слободите на одредено лице или група на еднаква основа со други“.

Директната дискриминација е дефинирана во **член 8 став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација**, кој гласи:

„Директна дискриминација постои кога со едно лице или со група се постапува, се постапувало или би се постапувало понеповолно во однос на друго лице или група во фактичка или можна споредлива или слична ситуација, врз дискриминаторска основа“.

Според **член 8 став 2 од Законот**, „индиректна дискриминација постои кога преку навидум неутрални прописи, одредби, критериуми, програми или практики, се става некое лице или група во понеповолна положба врз дискриминаторска основа во споредба со други лица или група лица, освен кога произлегува од легитимна цел, а средствата за постигнување на таа цел се пропорционални, односно се соодветни и неопходни.“

Во смисла на наведеното, самиот факт што на подносителката не ѝ било дозволено одлагање на расправата по втор пат, заедно со нејзиниот статус на жена на породилно отсуство, не се доволни за да се утврди дискриминаторско постапување од страна на судијката. Имено, за да постои дискриминација во конкретниот случај, потребно е да се утврди дека подносителката била третирана понеповолно од страна на судијката заради нејзината бременост или породилно отсуство, односно да постои каузалност помеѓу

дискриминаторската основа и наводниот нееднаков третман. Во однос на потребата од пронаоѓање на компаратор во споредлива или слична ситуација, Комисијата го потенцира принципот согласно кој не е потребен компаратор во случаи на дискриминација при бременост. Оттука, не е неопходно да се испита дали подносителката на претставката била третирана понеповолно од други лица во слична ситуација, туку едноставно дали таа била третирана неповолно *поради* нејзината бременост.

Комисијата ја зема предвид и можноста за постоење на индиректна дискриминација, преку навидум неутрална практика од страна на Судот, во случајот неодлагање на рочиште, која би можела да има негативен ефект кон странки кои се на породилно отсуство со што би се сторила индиректна дискриминација врз основа на мајчинство. Но, согласно Законот за парничната постапка, полномошник на странката може да биде: (1) адвокат, (2) лице дипломиран правник кое со странката е во работен однос и (3) роднина по крв во права линија, брат, сестра или брачен другар, доколку е потполно деловно способен. Ваквото право на полномошник не ѝ било оспорено на странката во ниту еден момент. Воедно, можноста за ополномоштување друго лице е широко поставена во Законот, на начин што не е потребно ниту ангажирање на адвокат, туку е дадена широка листа на лица кои можат да присуствуваат наместо странката. Оттука, таа имала право и можност да ополномошти друго лице кое би истапило на јавната расправа одржана на 16.1.2025 година во нејзино име, кое лице согласно горецитираната одредба од Законот за парничната постапка може, но и не мора да е адвокат.

Дополнително, Комисијата истакнува дека во спорот подносителката се јавува како странка, а не како адвокат, со што образложението дека како индивидуален адвокат не може едноставно да ги пренесе предметите на друг е ирелевантно. Оттука, поради можноста за полномошник, постапувањето на Судот не може да се толкува како барање од подносителката да работи за време на породилно отсуство, односно непочитување на нејзиното право на породилно отсуство.

Комисијата го зема предвид и фактот дека Судот веќе еднаш ја одложил јавната расправа по барање на подносителката, и тоа поради фактот што таа користела боледување заради патолошка бременост, со што се приспособил на нејзината состојба. Ова укажува на тоа дека Судот не постапувал произволно по нејзините барања за одлагање, туку и во двата случаи поединечно, ја ценел оправданоста на барањата, односно ја земал предвид состојбата на подносителката и во релација со останатите релевантни околности, донел одлука за одложување или неодложување, при што не ја третира подносителката понеповолно заради нејзината бременост и мајчинство.

Во оваа смисла, а во контекст на наводите на подносителката дека Судот ѝ го оневозможил правото да расправа во постапката, самата одлука на Судот да не ја одложи расправата по втор пат не резултирала со апсолутна бариера за пристап до правда за подносителката, бидејќи таа имала алтернативи на располагање (на пример, назначување на полномошник).

Имајќи го предвид наведеното, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација одлучи како во диспозитивот на мислењето.

Комисија за спречување и заштита од
дискриминација
Претседател
Лимко Бејзароски

Доставено до:

- [REDACTED]
- Управен суд Скопје, ул. Даме Груев бр. 6, 1000 Скопје